

Obsah

I. Evangelizace - hlásání Božího slova

1. Úkol pastorální teologie – Pastorální teologie je úzce spojená s praxí a proto se její pojetí s dějinným vývojem mění. Neobejde bez spolupráce se společenskými vědami jako jsou např. filozofie, sociologie, pedagogika podobně. Pastorální teologie se pokouší odpovědět na otázky po smyslu a směru pastýřské, kazatelské i sociální práce v církvi a ve společnosti. Jejím úkolem je vypracovat na základě biblického svědectví odpovědi na problematiku vedení Božího lidu. Evangelium je přitom rozhodujícím bodem, o který se při řešení praktických otázek v pastoraci musí církev opírat.

2. Stručný přehled hlásání evangelia v dějinách

2.1. Ježíš Kristus – je dokonalým vzorem v hlásání evangelia. Po všech stránkách představuje nedostižné svědectví o Bohu. Je mocný slovem i činem. Jeho zázraky jsou chápány jako znamení Boží moci a prorockého vhledu do skutečnosti. Hlásá osvobození od jha formálních a rituálních náboženských požadavků, aby podpořil jejich autentičnost, plnost a neokázalost v lásce k Bohu a k bližnímu. Ježíšova kritika není politická, nýbrž náboženská. Svým učedníkům dává po své smrti příkaz: „jděte do celého světa a kaďte evangelium“ (Mk 16,15) – znamená to hlásat příchod Božího království na svět.

2.2. Svědectví apoštolů – Jako doba apoštolská se označuje období po nanebevstoupení Ježíše Krista. Očití svědci a přímí posluchači hledají způsoby, jak dál hlásat spásu a zvěstovat radostné poselství (evangelium) o eschatologickém Kristově království. Jedná se o zakladatelskou epochu církve, která zahrnuje první a druhou generaci křesťanů. Dobou poapoštolskou se v historiografii křesťanství označuje období vymezené úmrtím posledního z apoštolů a zahrnující období apoštolských Otců a apologetů. Jako její závěr můžeme označit mučednickou smrt lyonského biskupa Ireneje z Lyonu.(+ kolem r. 202)

2.3. Druhé a třetí století - velmi náročné období pro hlásání evangelia. Nastupuje pronásledování Ježíšových vyznavačů; církve žijí ve skrytosti, ale přitom má neobyčejnou vitalitu a schopnost šířit se do celého tehdejšího světa. Významnou úlohu v té době zastávají především apologeti, obránci víry. Mezi nejdůležitější apologety patří Athenagoras, Justin Mučedník, Irenej z Lyonu, Tertulian, Klement Alexandrijský a Origenes - vynikající kazatel. Jejich obhajoba víry je zároveň hlásáním evangelia.

2.4. Doba po Ediktu milánském – Církev má konečně příležitost vystupovat veřejně a tedy evangelizovat. Nastupuje období bohaté na kazatelskou činnost. (Ambrož, Augustin)

2.5. Křesťanský středověk (7. až 16. stol.) - Evangelium hlášené církví, která na mnohde přebírá i moc politickou, začíná prokvašovat společnost v době po stěhování národů. Scholastika pak vnáší do kazatelského poslání rozměr systematický, spekulativní. Teorie zde převažuje nad praxí, abstrakce nad konkrétností. Vznikali řády zaměřené na lidová kázání (františkáni 1223, karmelitáni 1225, augustiniáni-poustevníci 1256)

2.6. Novověk - Za symbolický počátek novověku se nejčastěji považuje rok 1492, kdy Kryštof Kolumbus objevil Ameriku. Konec novověku ohraničuje začátek francouzské revoluce – konec 18. stol. Je to však také doba velkých rozporů v samotné církvi, což se projevilo na jejím oslabení a rozdělení. Ani v této době však svědectví evangelia nezaniká a šíří se dál i přes politickou nepohodu té doby.

2.7. Moderní dějiny - (Počátek moderních dějin můžeme položit do období vypuknutí francouzské revoluce v r. 1789 až do vypuknutí 1. světové války)

Republikánský režim ve Francii svou zahraniční i vnitřní politikou (svržení a poprava francouzského krále) rozpoutal konflikty známé jako Francouzské revoluční a napoleonské války. Politická situace doby byla velmi složitá. Osvícenství velmi rozvrátilo jednotu církve, zvláště ve Francii a negativně ovlivnilo i teologické myšlení té doby. Současně však vznikaly nové řády, které zastávali tradiční katolické učení (redemptoristé, trapisté, školští bratři). Vznikala též nejrůznější duchovní hnutí (úcta k Božskému Srdci). Svobody se církev dočkala až po porážce Napoleona v r. 1815.

Liberální hnutí a jeho nepřátelský postoj ke katolické církvi však vyvolalo nové problémy.

Za takové situace bylo sice hlásání Božího slova přehlušeno, ale ne zcela umlčeno.

2.8. Období po roku 1950 - Temná léta pro církev, ale zároveň houževnaté hlásání evangelia v prostředí pronásledování a nenávisti. Ani v této době nebyla církev umlčena a vždy dokázala najít cesty jak oslovit své věrné, ale i hledající.

Nejčastější formou hlásání evangelia byly samizdaty. Hodně v této době vykonala i tzv. skrytá církev, omezující se na úzký okruh věřících.

2.9. Sekularizace - Evangelizace se v tomto moderním světě setkává s velmi nebezpečným jevem a to sekularizací. (sekularizace – zesvětštění, laicizace, omezování církevního vlivu) V době sekularizace, která mnohé vede k životu, jako by Bůh neexistoval, je ještě naléhavějším úkolem než dříve hlásat Boží slovo“. Úkol přinášet evangelium neztratil svou naléhavost. Bohužel, i v tradičně křesťanské společnosti jsou dnes mnohá prostředí, která se uzavírají před slovem víry.

3. Co je evangelizace? Její úkol - Úkolem evangelizace je šířit Boží slovo tak, aby se dostalo ke každému člověku. Znamená to seznamovat lidi s Kristovým učením. Podle apoštolské exhortace *Evangelii nuntiandi* je úkol evangelizace zcela jasný: „Evangelizovat znamená pro církev přinášet radostnou zvěst všem společenským vrstvám a třídám a jejím vlivem zevnitř přetvářet lidi samotné, vytvářet z nich nové lidstvo...

3.1. Kdo má evangelizovat? Evangelizovat má každý, kdo byl křtem napojen na mystický vinný kmen, kterým je Kristus. Misijní poslání platí tedy pro všechny diecéze, farnosti, pro všechny křesťany. (Redemptoris missio). Prvními hlasateli evangelia nemusí být vždy nutně kněží. Je jisté, že je to jejich prvořadý úkol. Oni jsou na prvním místě odpovědní za jim svěřené společenství. To však neubírá nic z odpovědnosti ostatních věřících, zvláště pak rodičů a vychovatelů.

3.2. Jak zvěstovat evangelium? - papež Pavel VI. říká: „pro církev je prvním evangelizačním prostředkem svědectví vydávané skutečně křesťanským životem (En) Při hlásání evangelia musí být přítomné – svědectví slova i svědectví života, svědectví

ze strany kněžství služebného i všeobecného.

Jsou čtyři základní pravdy hlásání křesťanství (kerygma):

- 1) Bůh každého miluje a má s ním dobrý plán.
- 2) Hříchem je ale každý od dobrého Boha oddělen.
- 3) V Ježíši Kristu je nabídnuta záchrana a nové spojení s Bohem.
- 4) Tato záchrana v Ježíši Kristu a nový život z Ducha jsou nabídnuty každému člověku.

4. Kněžská služba - Ježíš si však povolal některé ze svých blízkých, kterým dal posvátnou moc přinášet oběti, odpouštět hříchy a vykonávat kněžské a jiné funkce. Cílem služby a života kněží je tedy oslava Boha Otce v Kristu, spočívající v tom, že lidé přijímají vědomě, svobodně a vděčně dílo, které Bůh uskutečnil v Kristu.

4.1. Úkoly kněze - na prvním místě je kněz služebníkem a hlasatelem Božího slova, je též učitelem božské vědy, přísluhovatelem svátostí a úměrně svému podílu, je ve své službě vůdce svého lidu. Ve své činnosti musí přispívat k růstu křesťanského společenství a tak k šíření evangelia.

4.2. Pastorační činnost kněze – kněží mají žít v tomto světě mezi lidmi, znát ty, kteří jsou jim svěřeni, ale zároveň mít péči i o ty, kteří nejsou z Ježíšova ovčince, aby i ony slyšeli Kristův hlas a aby znovu byl jeden ovčinec a jeden pastýř. Služba kněží vyžaduje, aby měli dobrotu srdce, upřímnost, sílu ducha a stálost, vytrvalou snahu o spravedlnost, zdvořilost a jiné vlastnosti potřebné ke konání své služby.

4.3. Kněží - vůdci Božího lidu - Apoštol Pavel v listu galátanům píše, že kněžím přísluší: *„jako vychovatelům ve víře starat se buď přímo nebo prostřednictvím jiných o vedení jednotlivých věřících v Duchu svatém k rozvíjení vlastního povolání podle evangelia, k upřímné a činorodé lásce a k svobodě, k níž nás osvobodil Kristus.* (Srov. Gal 4,3; 5,1.13.) Kněží musí proto vycházet ze zkušeností dnešního člověka. Toto mají mít dnes na mysli, když vstupují do kontaktu se společností.

5. Laický spolupracovník – důležitý hlasatel evangelia

Na růstu Božího království se tedy nepodílí pouze zasvěcené osoby, nýbrž každý kdo podle svých schopností a možností hlásá svým životem Boží království zde na zemi. Povinnost a právo apoštolátu pro laiky se odvozuje přímo z jejich spojení s Kristem jako hlavou církve. Jejich apoštolát se uskutečňuje ve víře, v naději a v lásce.

5.1. Úkoly laiků - Laici mají v církevním společenství své nezastupitelné místo. Budují Boží království svým svědectvím víry podle vlastních možností a darů, které jim byly dány Duchem svatým. Výhodou laiků je to, že žijí v prostředí, kam má kněz někdy jen velmi omezený přístup. Laik tak může svým svědectvím života lépe oslovit ty, ke kterým má kněz často velmi daleko. Má být svědkem víry.

5.2. Laik a pastorační činnost - Každý laik podle svých vědomostí a schopností by se měl snažit přispět k životu křesťanského společenství. Laik tedy působí v církvi v síle svátostí, které přijal a s podporou Ducha svatého se snaží vydávat svědectví svým životem. Laik je do církevního společenství zařazen hierarchicky ve spolupráci s ostatními nositeli Darů Božího Ducha. Svou ušlechtilostí a ochotou zastupují v akutních situacích tam, kde je třeba pomoci na poli církevním i sociálním.

5.3. Laik a jeho místo v pastorači - Aktivní činnost laika nachází nejčastěji své místo:

- 1 – při slavení liturgie, která je zdrojem a posilou veškerého pastoračního jednání.
- 2 – při svědectví vlastního života o Kristu. (martyria)
- 3 – v odpovědném a systematickém vyučování druhých ve víře (katechizace)
- 4 – ve vedení druhých ke Kristu (evangelizace)
- 5 - ve službách pro potřebné (diakonia)

Místa nejčastějšího působení laiků:

- a - rodinu, jako základní buňku křesťanského života, kde se upevňuje ve všech členech, zvláště pak v dětech, víra a učí se lásce k bližnímu.
- b - pracovní prostředí, kde je možnost poukázat na křesťanské hodnoty které zkvalitňují společenský život
- c - škola a výchovná zařízení
- d - pečovatelská zařízení jako nemocnice, domovy pro seniory, ústavy se sociální péčí
- e - farní poradní a vzdělávací střediska

f - vedení biblických a katechetických skupin

f - a jistě ne na posledním místě liturgická shromáždění, kde laici bývají

5.4. Podmínky k práci laiků - K tomu aby laici mohli vykonávat úspěšně svou práci, je třeba jim vytvořit patřičné podmínky. Především musí mít možnost účasti na vzdělávacích programech, které v současné době nabízí každé diecézní pastorační centrum. Ne méně důležité je vybudování materiálního zázemí. Dobrá spolupráce s představenými je dalším předpokladem k dosažení dobrých výsledků.

6. Závěr – Ježíš prosí ve své velekněžské modlitbě za jednotu. Tuto mají hlásat a dosvědčovat jeho učedníci. Boží slovo z jejich úst bude přesvědčivé jen tehdy, když podle evangelia které hlásají budou žít.